

Saasteainete heite-ja ülekanregistrite protokollu elluviimise aruanne (vorm vastab otsus I/5-le ECE/MP.PRTR/2010/2/Add.1)

Tõendamise leht

Järgneva aruande esitab:

EESTI

Ametniku nimi, kes vastutab elluviimise aruande esitamise eest:	Kaidi Kiil
Allkiri:	
Kuupäev:	14.01.2025

ELLUVIIMISE ARUANNE

Palun kirjutage informatsioon aruande kohta.

<i>Osapool</i>	<i>Eesti</i>
<i>NATIONAL FOCAL POINT</i>	
Institutsiooni ametlik nimi:	Kliimaministeerium
Ametniku nimi ja ametinimetus:	Heidi Koger, välisõhu osakonna juhataja
Posti aadress:	Suur-Ameerika 1, 10122, Tallinn, Eesti
Telefon:	+372 6262 976
Faks:	+372 6262 801
E-mail:	Heidi.Koger@envir.ee

<i>Kui erinevad, siis esitada andmed ametniku kohta, kellelt saab infot elluviimise aruande kohta:</i>	
Institutsiooni ametlik nimi:	Kliimaministeerium
Ametniku nimi ja ametinimetus:	Kaidi Kiil, välisõhu osakonna nõunik
Posti aadress:	Suur-Ameerika 1, 10122, Tallinn, Eesti
Telefon:	+372 6050036
Fax:	+372 6262 801
E-mail:	kaidi.kiil@kliimaministeerium.ee
<i>Kui erinevad, siis esitada informatsioon pädeva asutuse kohta, kes vastutab riikliku registri töötamise eest</i>	
Institutsiooni ametlik nimi:	Keskkonnaagentuur
Ametniku nimi ja ametinimetus:	Katre Voolaid , peaspetsialist
Posti aadress:	Mustamäe tee 33, 10616, Tallinn
Telefon:	+372 53453076
Faks:	-
E-mail:	katre.voolaid@envir.ee

Kokkuvõtvalt kirjeldada käesoleva aruande valmimise protsessi, sealhulgas nimetada asutused (riiklikud), kellega konsulteeriti, kuidas teavitati seejuures avalikkust, millised konsulteerimise viisid olid ning kuidas antud infot kasutati aruande koostamisel.

Selleks, et tagada PRTRi protokoll ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 166/2006, mis käsitleb Euroopa saasteainete heite- ja ülekanderegistri loomist ning millega muudetakse nõukogu direktiive 91/689/EMÜ ja 96/61/EÜ (edaspidi E-PRTRi määrus), nõuete rakendamine Eestis, on keskkonnaminister 5. aprilli 2010. aasta käskkirjaga nr 490 nimetanud pädevateks asutusteks Keskkonnaameti ja Keskkonnateabe Keskuse (alates 1. juunist 2013 nimetus Keskkonnaagentuur). Seejuures Keskkonnaagentuur on nimetatud pädevaks asutuseks, kes kogub ja kontrollib PRTRi objekti käitajate esitatud andmeid, eelkõige nende õigeaegsust, terviklikkust, lõplikust, järjepidevust ja usaldusväärsust. Keskkonnaagentuur haldab, töötleb ja arendab PRTRi protokollile vastavat registrit ning koondab, töötleb ja edastab E-PRTRi määrusega nõutud registriandmeid Euroopa Komisjonile.

PRTRi protokoll kohaldamist käsitleva (käesoleva) aruande koostamisel on konsulteeritud Keskkonnaameti, Keskkonnaagentuuri ning Kliimaministeeriumi vastava valdkonna eest vastutavate töötajatega (spetsialistidega). Arutelude käigus käsitleti andmete kogumist ning administratiivset poolt, samuti seda, kuidas võimalikult suurel hulgal teavitada avalikkust ning tösta ametiasutuste (kes on PRTRi protokolliga seotud) kompetentsi. Arutelud toimusid ka teemal, kas hetkel kehtiv seadusandlus on piisav, tagamaks PRTRi nõuete täitmise (vaadati põhjalikult teadusandlik pool).

Avalikkuse teavitamise ja informatsiooni jagamise eesmärgil on Kliimaministeeriumi ja Keskkonnaagentuuri veebilehtedel avaldatud teave PRTRi protokoll ja selle nõuete kohta. Kliimaministeeriumi kodulehekülg:

<https://kliimaministeerium.ee/energeetika-maavarad/valisohk/prtr-register>

Keskkonnaagentuuri kodulehekülg:

https://keskkonnaportaal.ee/et/saasteainete-heite-ja-ulekanderegister_

Kliimaministeeriumi kodulehel toimus ka elluviimise aruande avalik väljapanek- avalikkusele anti võimalus esitada märkusi. Samuti ilmus vastavasisuline teade, mis kutsus üles kommentaare esitama:

<https://kliimaministeerium.ee/energeetika-maavarad/valisohk/prtr-register> Elluviimise aruanne saadeti kõikidele ettevõtetele, kes on Keskkonnaagentuuri andmetel PRTRi aruandekohuslased. Aruanne esitati e-maili teel.

Vastavus artiklitele 3 (üldised sätted), 4 (põhielemendid) ja 5 (ülesehitus ja struktuur). Nimekiri seadusandlikest, regulatiivsetest meetmetest, mis on võetud eelpoolnimetatud artiklite kohaldamiseks.

Täpsemalt kirjeldada:

(a) Artikkel 3, § 1- meetmed, mis on võetud protokoll täitmise tagamiseks (õiguslikud ja muud meetmed); Iga protokolliosaline võtab käesoleva protokoll rakendamiseks vajalikke õiguslikke ja muid meetmeid, samuti asjakohaseid meetmeid selle täitmise tagamiseks.

Protokoll nõuete täitmise tagamiseks on äärmiselt oluline ka eelmises punktis nimetatud pädevate asutuste olemasolu.

Järgmiseks oluliseks punktiks on andmete kättesaadavus ja vajalik mahus pädevale asutusele esitamine.

Käitajate kohustus esitada protokolliga nõutavaid andmeid tuleneb vastavatest valdkonda reguleerivates seadustes (atmosfääriõhu kaitse seadus, jäätmeseadus, veeseadus, tööstusheite seadus) esitatud aruandlusnõuetest.

Eesti esitab igal aastal novembri lõpus E-PRTRi määrusega nõutud andmed Euroopa Komisjonile. Eestis kogutakse protokolliga nõutavaid andmeid järgmiselt: käitajad esitavad oma piirkondlikule Keskkonnaametile teavet saasteainete heite- ja ülekande kohta keskkonnaotsuste infosüsteemi KOTKAS-e vahendusel. KOTKAS koondab enda alla kõik keskkonnaloa (vee-,

jäätme- õhusaaste- ja kompleksluba), nendega seonduva seire, aruandluse jm kohustused.

Käitaja, kellel on luba viia keskkonda jäätmeid, saasteaineid õhku, vette või pinnasesse on kohustatud esitama ka vastavad aruanded enda tegevuse kohta. Käitajate poolt esitatud aruandeid kasutatakse E-PRTR-i vajalike andmete esitamisel. Aruandmist reguleerivad vastavad eriseadused järgmiselt:

Atmosfääriõhu kaitse seadus

§ 127. Õhusaasteloa või keskkonnakompleksloa omaja välisõhu saastamisega seotud aastaaruanne

(1) Õhusaasteloa või keskkonnakompleksloa omaja esitab loa andjale välisõhu saastamisega seotud aastaaruande, mis peab sisaldama:

1) andmeid kütuse- ja energiakulu kohta ning keskkonnakompleksloa kohustuslase korral ka toormekulu ja toodangu koguse kohta aruandluseks määratud tegevusalade kaupa;

2) andmeid iga saasteaine kalendriaastaks lubatud summaarse heitkoguse ja tegeliku heitkoguse kohta kõigist käitise tootmisterritooriumil paiknevatest heiteallikatest kokku, avariilised ning tehnoloogilised äkkheited kaasa arvatud;

3) andmeid igast üksikust heiteallikast väljutatavate saasteainete tegelike heitkoguste kohta tehnoloogiaprotsesside kaupa;

4) andmeid heiteallikatest väljuvates gaasides saasteainete sisalduse kohta;

5) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 166/2006 Ilisas nimetatud tegevuse korral andmeid tehnoloogiliste äkkheidete kestuse kohta tundides;

6) tööstusheite seaduse või käesoleva seaduse § 105 lõike 3 alusel kehtestatud saasteainete heite piirväärtusi;

7) andmeid saasteainete heitkoguste vähendamiseks rakendatavate meetmete kohta.

(2) Õhusaasteloa või keskkonnakompleksloa omaja aastaaruande vormi ja esitamise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(3) Õhusaasteloa või keskkonnakompleksloa omaja aastaaruanded on aluseks heiteallikate ja saasteainete heitkoguste andmete kandmiseks Euroopa saasteainete heite- ja ülekanderegistrisse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 166/2006.

(4) Õhusaasteloa või keskkonnakompleksloa omaja või vajaduse korral ka loakohustuseta käitaja esitab riigi õhusaastet käsitlevate aruannete koostamiseks Kliimaministeeriumi korraldatud küsitluste alusel andmed oma tegevusega kaasneva välisõhu saastamise kohta.

Keskkonnaministri 14.12.2016 määrus nr 68: “Keskkonnakaitseloa omaja välisõhu saastamisega seotud aastaaruande vorm ja esitamise kord”:

§ 7. Riigi koondaruanded ja andmete kandmine Euroopa saasteainete heite- ja ülekanderegistrisse

(1) Keskkonnaagentuur koostab heiteallikate käitajate esitatud aruannete põhjal aruandeaastal välisõhu saastamise riigisisese koondaruande kogu riigi kohta ja maakondade kaupa aruandeaastale järgneva aasta 3. septembriks.

(2) Keskkonnaagentuur koostab ja edastab Euroopa Komisjonile, Euroopa Keskkonnaametile ning rahvusvaheliste konventsioonide sekretariaatidele välisõhu saastamist käsitlevad riigi koondaruanded konventsioonide või protokollidega või Euroopa Liidu õigusaktidega sätestatud korras.

(3) Keskkonnaagentuur kannab vajaduse korral heiteallikate käitajatelt saadud andmed Euroopa saasteainete heite- ja ülekanderegistrisse.

Jäätmeseadus

§ 117. Jäätmearuandlus

(1) Käesoleva seaduse § 116 lõikes 2 nimetatud isik esitab üks kord aastas Keskkonnaametile

jäätmearuande. Jäätmearuande andmekoosseisu ja aruande esitamise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

Keskkonnaministri 23.01.2020 määrus nr 8 „Jäätmearuande andmekoosseis ja aruande esitamise kord“:

§ 3. Aruande andmekoosseis

(6) Aruande esitaja, kes on kohustatud andma aru jäätmete ülekannetest väljapoole tegevuskohta andmete kandmiseks Euroopa saasteainete heite- ja ülekanderegistrisse (E-PRTR) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 166/2006, mis käsitleb Euroopa saasteainete heite- ja ülekanderegistri loomist ning millega muudetakse nõukogu direktiive 91/689/EMÜ ja 96/61/EÜ (ELT L 33, 4.2.2006, lk 1–17), artikli 5 lõike 1(b) kohaselt, esitab lisaks järgmised andmed:

1) tavajäätmete ülekanded väljapoole tegevuskohta, sealhulgas käitlustoimingu nimetus, jäätmete kogus, koguse määramise meetod, meetodi nimetus ja meetodi kirjeldus;
2) ohtlike jäätmete riigisisese ülekanded, sealhulgas käitlustoimingu nimetus, jäätmete kogus, koguse määramise meetod, meetodi nimetus ja meetodi kirjeldus;
3) ohtlike jäätmete riikidevahelised ülekanded väljapoole tegevuskohta, sealhulgas käitlustoimingu nimetus, jäätmete kogus, koguse määramise meetod, meetodi nimetus ja meetodi kirjeldus, taaskasutaja või kõrvaldaja nimi, postiaadress ja riik ning tegeliku taaskasutamise- või kõrvaldamiskoha aadress ja riik.

Veeseadus

§ 195. Veekasutuse aruanne

(1) Veeloa või kompleksloa omaja on kohustatud esitama üks kord aastas keskkonnanaloa andjale aruande käesoleva seaduse § 187 punktides 1–6, 9, 11, 15 ja 18 nimetatud tegevuse kohta. Veeloa või kompleksloa omaja esitab aruande, kui käesoleva seaduse § 187 punktides 8 ja 10 nimetatud tegevus toimub meres.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tegevuse aruanne peab sõltuvalt lubatud tegevusest sisaldama:

- 1) andmeid kasutatud vee kohta, heitvee hulka ja suublasse juhitud saasteainete kogust;
- 2) andmeid kaevandusvee, sademevee ja jahutusvee kohta;
- 3) ühisveevärgi- ja kanalisatsiooniteenuse ning veekasutuse majanduslikke näitajaid;
- 4) andmeid reoveepuhasti ja reoveesette kohta;
- 5) mere süvendamisest ja kaadamisest eemaldatud aine ning kaadatud aine koostist ja mahtu;
- 6) andmeid vesiviljelusest pärit vee ja vesiviljeluse kohta;
- 7) vajaduse korral muid asjakohaseid andmeid.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud aruandes esitatava täpsustatud andmekoosseisu ja aruande esitamise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega (Keskkonnaministri 16.01.2020 määrus nr. 6 „Veekasutuse aruande täpsustatud andmekoosseis ja aruande esitamise kord“).

(4) Joogivee käitleja, kes osutab teenust ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni süsteemi kaudu, mis varustab joogiveega vähemalt 10 000 kuupmeetrit ööpäevas või teenindab vähemalt 50 000 inimest, kasutab selle süsteemi veelekete taseme ja veelekete vähendamise võimaluste hindamisel taristu lekkeindeksil põhinevat hindamise meetodit või muud asjakohast meetodit. Hindamisel võetakse arvesse asjakohaseid rahvatervishoiu, keskkonna-, tehnilisi ja majanduslikke aspekte.

[RT I, 07.02.2023, 1 - jõust. 12.01.2024]

(5) Kui Euroopa Komisjon on taristu veelekete tasemele kehtestanud künnisväärtuse, peab veelekete tase olema künnisväärtusest väiksem. Kui käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud joogivee käitleja taristu veelekete tase ületab kehtestatud künnisväärtuse, koostab joogivee käitleja veelekete vähendamise tegevuskava, mis on lõikes 1 nimetatud aruande osaks.

[RT I, 07.02.2023, 1 - jõust. 12.01.2024]

Tööstusheite seadus

§ 19. Kohaldamisala

(3) Alltegevusvaldkondade loetelu käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud tegevusvaldkondade raames ning künnisvõimsused, mille korral on käitise tegevuse jaoks nõutav kompleksluba, kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega (Vabariigi Valitsuse määrus nr. 89 „Alltegevusvaldkondade loetelu ning künnisvõimsused, mille korral on käitise tegevuse jaoks nõutav kompleksluba¹“)

(b) Artikkel 3 § 2: Käesoleva protokolliga sätestatud ei kahjusta protokolliosalise õigust säilitada või kasutusele võtta käesoleva protokolliga nõutavast ulatuslikumaid või üldsusele paremini kättesaadavaid saasteainete heite- ja ülekanderegistreid.

Eestis toimub nõutavate andmete kogumine läbi olemasolevate infosüsteemide integreerimise. Vajalik informatsioon on igal ajal üldsusele ligipääsetav. Siseriikliku registri senisel arendusel ja PRTRi protokolliga nõutavate andmete kogumisel on Eesti järginud ülevalnimetatud artiklit (artikkel 3 § 2), mis ütleb, et PRTRi protokolliga sätestatud ei kahjusta meie õigust säilitada või kasutusele võtta PRTRi protokolliga nõutavast ulatuslikum või üldsusele paremini kättesaadavaid saasteainete heite- ja ülekanderegistreid.

(c) Artikkel 3 § 3- meetmed, mis on võetud, tagamaks, et rajatis ega ametivõimud ei karista, kiusa taga ega ahista rajatise töötajaid ja üldsuse esindajaid, kes teatavad ametivõimudele käesoleva protokolliga rakendamiseks võetud siseriiklike õigusaktide rajatisepoolsest rikkumisest, kuna nad sellest teatasid?

Isikuandmete kaitseks on Eestis vastu võetud isikuandmete kaitse seadus, mis kitsalt loetleb juhud ja viisi, millal ja kuidas isikuandmeid tohib töödelda. Avaliku teabe seaduse § 35 lg 1 p 12 kohaselt peab teabevaldaja asutusesiseseks teabeks tunnistama teabe, mis sisaldab isikuandmeid, kui sellisele teabele juurdepääsu võimaldamine kahjustaks oluliselt andmesubjekti eraelu puutumatus. See tähendab, et rajatis lihtsalt ei saa kätte informatsiooni, mis võimaldaks tagakiusamist.

Äärmuslikel juhtudel on tagakiusamise puhul võimalik pöörduda politseisse, karistusseadustiku § 120 kohaselt on ähvardamine kuritegu.

Ametivõimudel pole võimalik isikuid rikkumistest teatamise eest karistada, sest karistamiseks peab alati olema seaduslik alus ning selline alus Eesti õiguskorras puudub.

(d) Artikkel 3 § 5- Kas riiklik PRTR süsteem on eraldiseisev või on see integreeritud teiste süsteemidega (olemasolevad infoallikad nagu tegevuslubadest aruandmise mehhanism), kui jah, siis millised süsteemid on ühendatud. Kas selle käigus tekib ka andmete dubleerimist? Kas tekkis raskusi ja milliseid?

Eesti riiklik PRTR register on integreeritud teistesse olemasolevatesse infosüsteemidesse. Andmete esitajateks on keskkonnaluba või keskkonnanõuandluse omavad käitised, kes enda tegevuses ületavad PRTRi protokollis (ja ka E-PRTRi määruse lisades) esitatud künniseid. Aruannete esitamiseks on kasutusel infosüsteem KOTKAS (<https://kotkas.envir.ee>), mille kaudu toimub andmete edastamine Keskkonnaametile: jäätmete ülekannete kohta, õhu ja vee saasteainete heidete kohta.

KOTKAS infosüsteem on veebipõhine, st keskkonnaloa või keskkonnanõuandluse omanik täidab aruande Internetis. Käitaja esitab vajaliku informatsiooni koos iga-aastaste kohustuslike aruannete esitamiseks (selle kohustuse seab vastav luba). Aruande esitamisel peab PRTRi kohuslane andma lisainformatsiooni, seega ei teki ka andmete dubleerimist.

Lisaks KOTKAS süsteemile on olemas ka Keskkonnaportaali, millest leiab kõik siseriiklikud keskkonnaandmed, sh heiteallikate registri, jäätmekäitluskohad, andmed vee kohta: <https://register.keskkonnaportaali.ee/>.

Keskkonnaportaali on seotud KOTKAS süsteemiga, mis tähendab, et Keskkonnaportaali heiteallikate registri kaardilt saab otsida konkreetse heiteallika (vesi, õhk) ning selle valides, viib

link KOTKAS süsteemi ja vastava keskkonnaloa andmetele.

E-PRTRi määrusega nõutavad andmed on kajastatud aga leheküljel: <https://industry.eea.europa.eu/explore/explore-data-map/map> .

Lisaks on meil plaanis arendada välja PRTR andmete kaardirakendus, et parandada keskkonnaandmete otsimist.

2024. aasta jooksul on toimunud kohtumised erinevate seotud asutuste (Kliimaministeerium, Keskkonnaagentuur) vahel, et leida parim lahendus. Kohtumiste käigus on leitud, et andmete kogumine on nõuetekohane ja andmed on avalikkusele kättesaadavad, küll aga soovitakse parandada andmete kasutamise ja otsimise funktsioone, ehk parimaks lahenduseks on heiteallikate kuvamine kaardirakenduses.

Lähteülesande koostamist on alustatud ja sellega tegeletakse edasi 2025. aasta jooksul. 2025 aasta eelarvest on eraldatud rahalised vahendid PRTR kaardirakenduse arendamiseks.

(e) Artikkel 5 § 1- artikkel näeb ette, et heiteid ja ülekandeid peab olema võimalik otsida ja kindlaks määrata teatavate parameetrite järgi (nt tegevuse või asukoha järgi) artikli punktid a-f. Selgitada, kuidas registris sellist otsingut sooritada saab:

Üleeuroopalisel PRTRi registris (kus on nähtavad ka Eesti iga-aastased andmed) saab otsida ja kindlaks määrata heiteid ja ülekandeid: rajatise ja selle geograafilise asukoha järgi, tegevuse järgi, omaniku või käitaja ja vajadusel äriühingu järgi, vajaduse korral saasteaine või jäätmete põhjal, iga keskkonnamelemendi põhjal, kuhu saasteaine on heidetud ning ülekande sihtpunkti ja jäätmete kõrvaldamise või taaskasutamise koha järgi. Seega, kui sooritada otsing Eesti regiooni põhjal, kuvab E-PRTR kõik vajalikud parameetrid Eesti territooriumi kohta.

Keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS on võimalik heiteid ja ülekandeid otsida ja kindlaks määrata loa liigi, valdkonna ning asukoha järgi (v.a jäätmearuanded).

Jäätmekäitluskohti on võimalik otsida ka https://register.keskkonnaportaal.ee/register/search?phrase=Kivi%C3%B5l&objectType=WASTE_MANAGEMENT_PLACE&status=kinnitatud. Lisaks on olemas heiteallikate kaardirakendus: <https://register.keskkonnaportaal.ee/register>.

Lisaks on meil plaanis arendada välja PRTR andmete kaardirakendus, et parandada keskkonnaandmete otsimist.

2024. aasta jooksul on toimunud kohtumised erinevate seotud asutuste (Kliimaministeerium, Keskkonnaagentuur) vahel, et leida parim lahendus. Kohtumiste käigus on leitud, et andmete kogumine on nõuetekohane ja andmed on avalikkusele kättesaadavad, küll aga soovitakse parandada andmete kasutamise ja otsimise funktsioone, ehk parimaks lahenduseks on heiteallikate kuvamine kaardirakenduses.

Lähteülesande koostamist on alustatud ja sellega tegeletakse edasi 2025. aasta jooksul. 2025 aasta eelarvest on eraldatud rahalised vahendid PRTR kaardirakenduse arendamiseks.

Lisaks on vajalik info kättesaadav vastavalt Nõukogu otsusele 2006/61/EÜ ehk PRTRi protokollile artiklile 11 lõikele 2: Kui registris sisalduv info ei ole üldsusele kergesti kättesaadav otsese elektrooniliste vahendite kaudu, tagab iga protokollisaline, et tema pädev asutus esitab nõudmisel selle info teisel tõhusal viisil nii ruttu kui võimalik, kuid hiljemalt ühe kuu jooksul alates taotluse esitamisest. Selleks saab isik pöörduda vajaliku infopäringuga Keskkonnaagentuuri poole ning talle väljastatakse vajalik informatsioon.

(f) Artikkel 5 § 4- url-aadress (või muu elektrooniline viis), kus register asub. Peab olema igal ajal ligipääsetav:

Eesti PRTRi register on integreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemi KOTKAS (<https://kotkas.envir.ee>), et vältida andmete dubleerimist. Lisaks on olemas Keskkonnaregistri lehekülg internetis: <https://register.keskkonnaportaal.ee/register> , kuhu oli koondatud keskkonnainfo (nt saasteainete heited välisõhku, jäätmekäitluskohad), mis on igal ajal avalikkusele kättesaadav:

Jäätmekäitluskohti on võimalik otsida: https://register.keskkonnaportaal.ee/register/search?phrase=Kivi%C3%B5l&objectType=WASTE_MANAGEMENT_PLACE&status=kinnitatud. Lisaks on kaardirakendus kõikide

keskkonnaluba omavate objektiga leitav: <https://register.keskkonnaportaal.ee/register>.

Lisaks KOTKAS süsteemile on olemas ka Keskkonnaportaal, millest leiab kõik siseriiklikud keskkonnaandmed, sh heiteallikate registri, jäätmekäitluskohad, andmed vee kohta: <https://register.keskkonnaportaal.ee/>.

Keskkonnaportaal on seotud KOTKAS süsteemiga, mis tähendab, et Keskkonnaportaali heiteallikate registri kaardilt saab otsida konkreetse heiteallika (vesi, õhk) ning selle valides, viib link KOTKAS süsteemi ja vastava keskkonnaloa andmetele.

Samuti on kättesaadavad Eesti andmed saasteainete heidete ja ülekannete kohta E-PRTRi leheküljel <https://industry.eea.europa.eu/explore/explore-data-map/map>

Õhukvaliteedi ülevaade on samuti lihtsasti jälgitav internetist: <https://airviro.klab.ee/en>

Lisaks on meil plaanis arendada välja PRTR andmete kaardirakendus, et parandada keskkonnaandmete otsimist.

2024. aasta jooksul on toimunud kohtumised erinevate seotud asutuste (Kliimaministeerium, Keskkonnaagentuur) vahel, et leida parim lahendus. Kohtumiste käigus on leitud, et andmete kogumine on nõuetekohane ja andmed on avalikkusele kättesaadavad, küll aga soovitakse parandada andmete kasutamise ja otsimise funktsioone, ehk parimaks lahenduseks on heiteallikate kuvamine kaardirakenduses.

Lähteülesande koostamist on alustatud ja sellega tegeletakse edasi 2025. aasta jooksul. 2025. aasta eelarvest on eraldatud rahalised vahendid PRTR kaardirakenduse arendamiseks.

(g) Artikkel 5 § 5 ja 6- 5- Iga protokolliosaline peaks looma oma registrisse ühendused asjakohaste olemasolevate, üldsusele kättesaadavate, keskkonnakaitsega seotud andmebaasidega. 6- Iga protokolliosaline loob oma registrisse ühendused teiste käesoleva protokollis osaliste saasteainete heite- ja ülekanderegistritega ning võimaluse korral teiste riikide vastavatesse registritega.

Üleeuroopalises PRTRi registris, kus on nähtavad ka Eesti iga-aastased andmed, saab otsida ja kindlaks määrata heiteid ja ülekandeid: rajatise ja selle geograafilise asukoha järgi, tegevuse järgi, omaniku või käitaja ja vajadusel äriühingu järgi, vajaduse korral saasteaine või jäätmete põhjal, iga keskkonnamuutuse põhjal, kuhu saasteaine on heidetud ning ülekande sihtpunkti ja jäätmete kõrvaldamise või taaskasutamise koha järgi. Seega, on Eesti andmed E-PRTR lehel koos teiste riikide andmetega koos vaadeldavad.

Artikkel 7

Nimekiri seadusandlikest, regulatiivsetest meetmetest, mis on võetud eelpoolnimetatud artikli kohaldamiseks.

Kirjelda:

(a) Artikkel 7 § 1- täpsustada kas aruandmise kohustuse nõue tuleneb 1. lisa esitatud tegevusi elluviivatele ettevõtetele vastavalt (a) künnisele (lisa 2) või (b) töötajate arvu künnisele (toodud lisa 1)

Andmeid peavad esitama need ettevõtted, kes artikli 7 punkti 1 (a) järgi tegutsevad lisa 1 nimetatud tegevusalal ja ületavad seal toodud võimsuse/tootlikkuse künnist või siis, kui ületatakse konkreetse saasteaine heite/ülekande lisa 2 sätestatud künnist ja/või jäätmete ülekannete künniseid (2000 t/a tavajäätmed, 2 t/a ohtlikud jäätmed).

(b) Artikkel 7 § 1,2 ja 5 – kas esitavate aruannete täitjaks on iga ettevõtte omanik või on selleks käitaja (operaator)?

Esitavate aruannete täitjaks on käitaja.

(c) Artikkel 7 § 1 lisa 1- tegevused, mis seavad ettevõtte, kes sellega tegeleb aruandluskohuslaseks ning nende tegevuste künnised, millised on erinevused protokollis nõutavate ja siseriiklikul tasemel nõutavaga.

Siseriiklikult reguleerivad tegevusi, millele rakendub PRTRi aruandekohustus vastavad valdkondlikud seadused: atmosfääriõhu kaitse seadus, veeseadus, jäätmeseadus ja tööstusheite seadus. Peamised tööstussektorid, milles tegutsevad ettevõtted peavad esitama aruanded nii PRTRi mõistes (lisa 1, 1 veerg, võimsuse/tootlikkuse künnis) kui ka siseriiklikul tasandil: energia, metallide tootmine ja töötlemine, keemiatööstus, jääme- ja reoveekäitlus, puidu ja paberitööstus/töötlemine, loomakasvatus ja intensiivne vesiviljelus, toiduainetööstus-loomsest ja taimsest materjalist, muud. Siseriiklike künniseid on muudetud, ühtlustamaks neid PRTRi määruses esitatud künnistega ning hetkel saab öelda, et puuduvad erinevused protokolliga ja siseriiklikult nõutavate künniste vahel.

(d) Artikkel 7 § 1 lisa 2.- saasteainete nimekiri, millega kaasneb aruandluskohustus-millised on erinevused saasteainete ja nende kehtestatud künniste vahel võrreldes protokollis nõutavat ja siseriikliku nõuet.

Saasteainete künniskogused (PRTRi määruse lisa 2) ühtivad samuti Eesti siseriiklike künniskogustega. Saasteainete künnised määratletakse valdkondlikes seadustes ning nende alamaktides, määrustes (atmosfääriõhu kaitse seadus, jäätmeseadus, veeseadus ja tööstusheite seadus).

(e) Artikkel 7 § 3 lisa 2- kas on mõni saasteaine, mis on esitatud protokollis lisas 2, millele on liikmesriik kehtestanud teise künnise tüübi? (võimsuskünnis, töötajate arv vm). Kui jah, siis miks?

Eesti ei ole kehtestanud PRTRi määruse lisas 2 olevatele saasteainetele teisi künnise tüüpe.

(f) Artikkel 7 § 4- iga protokolliosaline peab tagama, et tema pädev asutus kogub või nimetab ühe või mitu ametiasutust või pädevat asutust, kes koguvad tema registri jaoks infot saasteaineheidete kohta hajureostusallikatest, mis on kindlaks määratud eelpoolnimetatud paragrahvi lõigetes 7 ja 8.

Eestis kogub informatsioon õhu saasteainete heidete kohta hajusheiteallikatest Keskkonnaagentuur. Hajusheiteallikate heitkogused õhku arvutatakse statistiliste andmete ja eriheidete (heitkogus toodangu või energiaühiku kohta) alusel, kasutades Euroopa Keskkonnaamet ühtlustatud meetodikaid. Hajureostuse kohta veekogudes saadakse informatsiooni riikliku keskkonnaseire programmi kaudu, erinevate uuringute, analüüside ja ka veemajanduskavade koostamise käigus. Veemajanduskavade koostamise eest vastutab Kliimaministeerium.

(g) Artikkel 7 § 5 ja 6- PRTR protokollis poolt nõutava ülekande informatsiooni ja siseriiklikult nõutava informatsiooni erinevus, mida edastavad ettevõtjad (kes on kohuslased), seejuures ka märkida, kas aruandlussüsteem on saasteaine-põhine või jäätmepõhine (vastavalt § 5d (i) või d (ii)).

Antud paragrahvide puhul ei ole siseriikliku ja protokolliga nõutava vahel erinevusi:

Aruandlussüsteem on jäätmepõhine (5 (d) ii), jäätmepõhine ülekanded jaotatakse tavajäätmeteks ja ohtlikeks jäätmeteks (künnised: 2000 t/a tavajäätmed, 2 t/a ohtlikud jäätmed).

E-PRTRi määruse artikkel 5 punkt b kohaselt peavad andmeid esitama käitised, kelle tegevusega kaasnesid ohtlike jäätmepõhine ülekanded väljapoole tegevuskohta, üle 2 tonni aastas või muude jäätmepõhine ülekanded üle 2000 tonni aastas, mis tahes taaskasutus- või kõrvaldamistoimingute puhul nagu pinnatöötlus või süvainjektsioon maapõue, märgistades jäätmed kas tähega „R“ või „D“ vastavalt sellele, kas jäätmed on suunatud taaskasutamiseks või kõrvaldamiseks, ning ohtlike jäätmepõhine liikumise korral märkides lisaks jäätmepõhine taaskasutaja või kõrvaldaja nime ja aadressi ning tegeliku taaskasutamise või kõrvaldamise koha, kuhu jäätmed üle kanti.

(h) Artikkel 7 § 4 ja 7. kas hajureostusallikad on registris sees, millised need on ja kuidas on võimalik neid süsteemist otsida (tavakasutaja), vajalik ruumilise jaotusega informatsioon hajureostusallikatest pärinevate saasteheidete kohta. Kui mõnes asukohas sellised andmed puuduvad, tuleb võtta meetmeid, et algatada aruandmine vastavate saasteainete heidete kohta ühest või mitmest hajureostusallikast vastavalt siseriiklikele prioriteetidele.

PRTRi protokollis artikkel 6, punkt 1,c nõuab, et iga protokolliosaline tagab, et tema register sisaldab infot hajureostusallikatest pärinevate heidete kohta.

E-PRTRi määruse kohaselt lisatakse registrisse võimalusel teave hajureostusallikatest (artikkel

3.c). E-PRTRi kodulehel (<https://industry.eea.europa.eu/explore/explore-data-map/map>) on vastav informatsioon olemas.

Eestis kogutakse samuti andmeid välisõhku eraldunud saasteainete heitkoguste kohta hajusheiteallikatest ning arvutatakse ka vastavad heidete suurused. Pädevaks asutuseks on Keskkonnaagentuur. Vastavat informatsiooni hajussaasteallikate kohta edastab samuti Keskkonnaagentuur (koostab vastavasisulisi ülevaateid, väljaandeid jne). Informatsioon punkt-ja hajussaasteallikate kohta on üleval ka Keskkonnaagentuuri koduleheküljel.

Informatsiooni hajureostuse kohta Eesti veekogudes saadakse riikliku keskkonnaseire programmi raames ja erinevate uuringute, analüüsida ja ka veemajanduskavade koostamise käigus. Veemajanduskavad koostatakse kuueks aastaks, hajukoormuse arvutused teevad eksperdid uuringute ja analüüsides alusel. Veemajanduskavade eest vastutab Kliimaministeerium. Veemajanduskavade rakendusamet on Keskkonnaamet.

(f) Artikkel 7 § 8- eelnevas punktis kirjeldatud informatsiooni saamiseks kasutatav meetodika.

Keskkonnaagentuur kasutab välisõhu hajusheiteallikas heitkoguste arvutamiseks statistilisi andmeid ning eriheiteid, kasutusel on Euroopa Keskkonnaameti ühtlustatud meetodikad (EMEP/EEA Air Pollutant Emission inventory Guidebook). Heitkogused jaotatakse CORINAIRi majandustegevusalade klassifikaatori SNAP järgi. CORINAIR on Euroopa Komisjoni loodud keskkonnaseisundi informatsiooni kogumise koordineerimisprogrammi CORINE õhu alamprogramm. SNAP klassifikaatori aluseks on heitkoguseid tekitavate protsesside tüübid. Maantee-transportist välisõhku eraldunud saasteainete heitkogused on arvatud Euroopa Keskkonnaameti ühtlustatud COPERT V mudeli abil. Teistest liikuvatest heiteallikatest tekkivate saasteainete heitkogused arvutatakse kasutatud kütuse koguse ja eriheidete alusel.

Nagu eelnevalt mainitud, saadakse veekogude hajureostuse kohta informatsiooni erinevate uuringute, analüüsides ja veemajanduskavade koostamise käigus. Eksperdid teevad koormusarvutused uuringute ja analüüsides alusel - hetkel on koostamisel veemajanduskava aastateks 2021-2027. Veemajanduskavadega saab tutvuda Kliimaministeeriumi kodulehel aadressil: <https://kliimaministeerium.ee/merendus-veekeskond/vesi/veemajanduskavad> Samuti saab ennast kursis hoida aastateks 2021-2027 ettevalmistatava kava koostamisega. Enne kavade kinnitamist need avalikustatakse ja avalikkusel on võimalik kommenteerida ja esitada ettepanekuid.

Artikkel 8

Aruandeaasta on kalendriaasta, mille kohta infot jagatakse. Iga protokollialise jaoks on esimeseks aruande aastaks esimene kalendriaasta pärast käesoleva protokolliga jõustumist tema suhtes. (E-PRTRi aruande peab esitama igal aastal)

(a) aruandlusaasta

Saasteainete heite- ja ülekanderegistri protokoll jõustus Eesti suhtes 8. oktoobril 2009.

E-PRTRi määrus jõustus 2006. aastal. Eesti on esitanud andmed E-PRTR registrile aastate 2007-2018 kohta.

(b) tähtajad ettevõtetele sellega seonduvalt (mis tähtajaks oli kohustus esitada vajalik informatsioon)

E-PRTRi määruse kohaselt tuleb esitada Euroopa Komisjonile aruanne igal aastal 31.11. Atmosfääriõhu kaitse seadus sätestab, et õhusaasteluba omav ettevõtte on kohustatud esitama aastaaruande (koos sellega ka E-PRTRi aruande jaoks vajaliku informatsiooniga) aruandeaastale järgneva aasta 31. jaanuariks (täpsemalt keskkonnaministri määrus nr 68 „Keskkonnakaitseloa omaja välisõhu saastamisega seotud aastaaruande vorm ja esitamise kord“).

Veeseadus sätestab, et vee erikasutuse keskkonnaloa või kompleksloa omaja on kohustatud esitama aruande aruandeaastale järgneva aasta 15. veebruariks (täpsemalt keskkonnaministri 16.01.2020 määrus nr 6 „Veekasutuse aruande täpsustatud andmekoosseis ja aruande esitamise kord“)

Jäätmeseadus näeb ette, et jäätmearuande tuleb esitada hiljemalt 31. jaanuar (täpsem nõue

keskkonnaministri määruses: „Jäätmearuande andmekoosseis ja aruande esitamise kord¹“).

Keskkonnaministri määruses: „Jäätmearuande andmekoosseis ja aruande esitamise kord¹“).

(c) kuupäev, milleks oli vajalik tagada informatsiooni ligipääs avalikkusele (järgides aruandlustükli nõudeid artiklis 8) Artikkel 8 sätestab, et Iga protokolliosaline tagab, et info lisatakse tema registrisse viieteistkümneme kuu jooksul pärast iga aruandeaasta lõppu. Info esimese aruandeaasta kohta lisatakse tema registrisse kahe aasta jooksul pärast kõnealuse aruandeaasta lõppu.

2010 aasta andmed tuli avalikustada 01.01.2013. E-PRTRi registris tehti 2014. aasta andmed kättesaadavaks 2016. aastal. Aruandluse tähtaega muudeti varasemaks ehk 11 kuud peale aruandluse perioodi. Avalikus vaates <https://industry.eea.europa.eu/explore/explore-data-map/map> serveris tehakse andmed avalikuks hiljem.

(d) kas kõik püstitatud tähtajad täideti, kui oli viivitusi, siis miks?

Üldjuhul peavad käitised aruande esitamise tähtaegadest kinni ning antud valdkonnas probleeme ei esine. Samuti on toimunud andmete avalikustamine tähtaegselt.

(e) Kuidas esitati andmeid, kui elektrooniliselt siis kas oli kasutusel ka vastav spetsiaalne tarkvara?

Andmeid esitatakse läbi spetsiaalsete infosüsteemide. Vajadusel on võimalik aruandeid esitada ka paberandjal (vastavaid vorme täites).

Artikkel 9

Kirjeldada seadusandlikke, regulatiivseid ja muid meetmeid, mis on võetud kasutusele, tagamaks, et informatsiooni esitamine ning kättesaadavus (metoodikad jne) vastavalt artikli 9 nõuetele.

Nõue andmeid esitada ning kättesaadavaks teha tuleneb seadusandlusest.

Jäätmeseadus

§ 117. Jäätmearuandlus

(1) Käesoleva seaduse § 116 lõikes 2 nimetatud isik esitab üks kord aastas Keskkonnaametile jäätmearuande. Jäätmearuande andmekoosseisu ja aruande esitamise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

Atmosfääriõhu kaitse seadus

§ 127. Õhusaasteloa või keskkonnaministri määrusega omaja välisõhu saastamisega seotud aastaaruanne

(1) Õhusaasteloa või keskkonnaministri määrusega omaja esitab loa andjale välisõhu saastamisega seotud aastaaruande, mis peab sisaldama:

1) andmeid kütuse- ja energiakulu kohta ning keskkonnaministri määrusega kohustuslase korral ka toormekulu ja toodangu koguse kohta aruandluseks määratud tegevusalade kaupa;

2) andmeid iga saasteaine kalendriaastaks lubatud summaarse heitkoguse ja tegeliku heitkoguse kohta kõigist käitise tootmisterritooriumil paiknevatest heiteallikatest kokku, avariilised ning tehnoloogilised äkkheited kaasa arvatud;

3) andmeid igast üksikust heiteallikast väljutatavate saasteainete tegelike heitkoguste kohta tehnoloogiaaptsesside kaupa;

4) andmeid heiteallikatest väljuvates gaasides saasteainete sisalduse kohta;

5) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 166/2006 I lisas nimetatud tegevuse korral

andmeid tehnoloogiliste äkkheidete kestuse kohta tundides;

6) tööstusheite seaduse või käesoleva seaduse § 105 lõike 3 alusel kehtestatud saasteainete heite piirväärtusi;

7) andmeid saasteainete heitkoguste vähendamiseks rakendatavate meetmete kohta.

(2) Õhusaasteloa või keskkonnamojukompleksi omaniku aastaaruande vormi ja esitamise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega (määrus nr 68. „Keskkonnamojukompleksi omaniku välisõhu saastamisega seotud aastaaruande vormi ja esitamise kord“).

(3) Õhusaasteloa või keskkonnamojukompleksi omaniku aastaaruanded on aluseks heiteallikate ja saasteainete heitkoguste andmete kandmiseks Euroopa saasteainete heite- ja ülekanderegistrisse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 166/2006.

(4) Õhusaasteloa või keskkonnamojukompleksi omaniku või vajaduse korral ka loakohustusega kasutaja esitab riigi õhusaastet käsitlevate aruannete koostamiseks Kliimaministeeriumi korraldatud küsitluste alusel andmed oma tegevusega kaasneva välisõhu saastamise kohta.

Vastavalt keskkonnaministri eelpool nimetatud **määruse nr 68 §-le 3:**

§ 3. Andmete kogumine ja dokumentatsiooni säilitamine

(1) Aruannete koostamiseks vajalike andmete kogumisel kasutab heiteallika kasutaja kogu olemasolevat teavet, mis sisaldab arvutusi, eksperthinnanguid, mõõtmistulemusi, andmeid eriheidete, materiaalse bilansi ja kaudse seire kohta ning arvutusi, mis on kooskõlas riigisiseste või rahvusvaheliselt heaks kiidetud meetoditega.

(3) Heiteallika kasutaja säilitab dokumentatsiooni andmetega, millest lähtudes aruanded koostati, kättesaadavana viis aastat asjaomase aruandeaasta lõpust arvates.

Atmosfääriõhu kaitse seadus

§ 107. Saasteainete heidete mõõtmine ja arvutusliku määramise meetodid

(1) Saasteainete heidete mõõtmise ja arvutusliku määramise meetodid kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

Vastavad kinnitatud meetodid leiab siit:
https://www.riigiteataja.ee/dynaamilised_lingid.html?dyn=105072016001&id=129112016006;106122016014;122122016004

(2) Saasteainete heidete mõõtmisel või arvutuslikul määramisel arvestatakse heite väljutamise ajalast dünaamikat ja heiteallika iseloomu ning hõlmatakse kõik käitise heiteallikast saasteainete väljutamist põhjustavad protsessid ja kõik heiteallikaga seotud saasteained.

(3) Kui saasteaine heite määramiseks ei ole käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel meetodid kehtestatud, võib saasteaine heite määramiseks kasutada rahvusvaheliselt tunnustatud meetodid, standardeid, kasutatava tehnoloogiaseadme tootjariigi väljatöötatud arvutusmeetodid või muid meetodid, mis on mõeldud selle heiteallika jaoks.

Eraldi meetodid: „Looma- ja linnukasvatusest välisõhku väljutatavate saasteainete heidete mõõtmise ja arvutusliku määramise meetodid“, „Põletusseadmetest ja põlevkivi termilisest töötlemisest välisõhku väljutatavate saasteainete heidete mõõtmise ja arvutusliku määramise meetodid“.

Veeseadus

§ 187. Veeloa kohustus

Kui käesoleva seaduse §-s 188 ei ole sätestatud teisiti, siis on veeluba kohustuslik, kui:

- 1) võetakse pinnavett, sealhulgas jääd, enam kui 30 kuupmeetrit ööpäevas;
- 2) võetakse põhjavett rohkem kui 150 kuupmeetrit kuus või rohkem kui 10 kuupmeetrit ööpäevas;
- 3) võetakse mineraalvett;
- 4) juhitakse suublasse saasteaineid või heitvett ja jahutusvett;
- 5) juhitakse heide otse põhjavette käesoleva seaduse § 126 lõigetes 3 ja 5 sätestatu kohaselt;
- 6) juhitakse sademevett suublasse jäätmekäitlusmaalt, tööstuse territooriumilt, sadamaehitiste maalt, turbatööstusmaalt ja muudest kohtadest, kus on saastatuse risk või oht veekogu seisundile;
- 7) paisutatakse veekogu või kasutatakse hüdroenergiat;

8) süvendatakse veekogu või paigutatakse veekogu põhja süvenduspinnast mahuga alates 100 kuupmeetrist;

9) juhitakse suublasse maavara kaevandamisel eemaldatavat vett;

10) paigutatakse veekogusse tahkeid aineid mahuga alates 100 kuupmeetrist;

11) kaadatakse mahuga alates 100 kuupmeetrist;

12) põhjaveet täiendatakse, juhitakse ümber või juhitakse tagasi;

13) toimub laeva regulaarne ohtlike ainetega seotud teenindamine või remont või kui regulaarselt lastitakse või lossitakse laeva tuules lenduvate puistekaupadega, välja arvatud juhul, kui seda tehakse suletud süsteemi kasutades;

14) veekogu puhastamiseks kasutatakse kemikaale, välja arvatud juhul, kui sellega ei muudeta oluliselt vee füüsikalisi või keemilisi või veekogu bioloogilisi omadusi;

15) arendatakse vesiviljelust toodangu juurdekasvuga rohkem kui üks tonn aastas;

16) rajatakse üle ühe hektari või likvideeritakse üle 0,1 hektari suuruse pindalaga seisuveekogu või märgala, välja arvatud maavara kaevandamisel tekkiv veekogu;

17) muudetakse pinnaveekogumiga hõlmatud veekogu, pinnaveekogumiga hõlmamata loodusliku järve või üle ühe hektari suuruse veepeegli pindalaga tehiskõrve kaldajoont, välja arvatud maavara kaevandamisel tekkiv või muudetav veekogu;

18) muudetakse oluliselt vee füüsikalisi või keemilisi omadusi, veekogu bioloogilisi omadusi või veerežiimi.

19) toodetakse taaskasutusveet heitveest, karjääri- või kaevandusveest, jahutusveest või vesiviljelusest pärinevast veest.

§ 195. Veekasutuse aruanne

(1) Veeloa või kompleksloa omaja on kohustatud esitama üks kord aastas keskkonnanõu andjale aruande käesoleva seaduse § 187 punktides 1–6, 9, 11, 15 ja 18 nimetatud tegevuse kohta. Veeloa või kompleksloa omaja esitab aruande, kui käesoleva seaduse § 187 punktides 8 ja 10 nimetatud tegevus toimub meres.

Tööstusheite seadus

§ 19. Kohaldamisala

(1) Käesolevat peatükki kohaldatakse käitistele, mille käitamiseks on nõutav kompleksluba.

(2) Kompleksluba, arvestades käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel kehtestatavaid künnisvõimsusi, on nõutav alljärgnevates tegevusvaldkondades:

1) energeetikatööstus;

2) metallide tootmine ja töötlemine;

3) mineraalsete materjalide töötlemine;

4) keemiatööstus;

5) jäätmekäitlus;

6) tselluloosi-, paberi- ja tekstiilitööstus ning nahaparkimine;

7) toiduainetööstus, sealhulgas sööda tootmine;

8) sea-, veise- ja linnukasvatus;

9) pinnatöötlus või -viimistlus orgaaniliste lahustite abil;

10) vineeri ja puitkiudplaatide tootmine;

11) grafiidi ja elektrografiidi tootmine põletamise või grafiidistamise teel;

12) loomakorjuste ja loomsete jäätmete kõrvaldamine või ringlussevõtt;

13) puidu ja puidutoodete keemiline töötlemine;

14) käesoleva lõike punktides 1–13 nimetatud tegevusvaldkondades tegutsevatest käitistest lähtuva maapõues säilitatava süsinikdioksiidi kogumine;

15) käesoleva lõike punktides 1–14 nimetatud tegevusvaldkondades tegutsevatest käitistest pärineva heitvee iseseisvalt käitatav puhastamine, välja arvatud heitvee puhastamine

ühiskanalisatsiooni reoveepuhastites.

§ 25. Kompleksloa kohustuslikkus

(1) Käitaja ei tohi ilma kompleksloata tegutseda tegevusvaldkonnas, milles tegutsemiseks on käesoleva seaduse § 19 kohaselt nõutav kompleksluba.

(2) Kui vähemalt ühes kompleksluba nõudvas käitise tegevusvaldkonnas ületab tegevus käesoleva seaduse § 19 lõike 3 alusel kehtestatud alltegevusvaldkonna künnisvõimsuse, on kompleksluba nõutav käitise kui terviku käitamiseks.

(3) Kui käitaja tegutseb samas käitises või samas tegevuskohas mitmes käesoleva seaduse § 19 lõikes 2 nimetatud tegevusvaldkonnas, tuleb kompleksloa kohustuslikkuse üle otsustades käitise samasse alltegevusvaldkonda kuuluvate tegevuste tootmisvõimsused liita.

(4) Käitaja taotluse alusel võib kompleksloa anda ka käitisele või selle osale, mille jaoks ei ole kompleksluba käesoleva seaduse kohaselt nõutav.

§ 59. Kohustus säilitada dokumente ja esitada teavet

(1) Käitaja peab kompleksloa kehtivuse ajal ja vähemalt viis aastat pärast kompleksloa kehtetuks tunnistamist säilitama kõik talle kuuluvad kompleksloa taotlemisega, kompleksloa andmisega, kompleksloaga määratud seirega ning nõuete täitmise kontrollimisega seotud dokumendid ja andmed.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud dokumendid peavad olema kättesaadavad loa andja ja Keskkonnainspeksiooni nõudmisel.

(3) Käitaja teatab loa andjale:

1) kompleksloaga määratud seire andmed kompleksloas ettenähtud nõuete kohaselt;

2) kavandatavast käitaja vahetumisest.

(4) Käitaja on kohustatud esitama loa andjale kompleksloa andmiseks, muutmiseks, kehtetuks tunnistamiseks, kompleksloa nõuete läbivaatamiseks või Keskkonnainspeksioonile keskkonnavalase kontrolli teostamiseks vajalikud andmed nende nõudmisel.

Artikkel 10

Kirjeldada meetodeid, reegleid ja protseduure, mis on võetud, tagamaks esitatava informatsiooni kvaliteeti ja vastavus artiklile 10.

Esitatud informatsiooni kvaliteedi tagamiseks on nimetatud pädevad asutused, kes antud valdkonna eest vastutavad:

Keskkonnaagentuur on pädev asutus, kes kogub ja kontrollib PRTRi objekti käitajate esitatud andmeid, eelkõige nende õigeaegsust, terviklikkust, lõplikkust, järjepidevust ja usaldusväärsust.

Keskkonnaagentuur on pädev asutus, kes haldab, töötleb ja arendab siseriikliku PRTR protokollile vastavat registrit ning koondab, töötleb ja edastab E-PRTRi määrusega nõutud registriandmed Euroopa Komisjonile.

Kõikidele aruande kohuslastele on väljastatud keskkonnaloa (Keskkonnaameti poolt), millega on nende tegevusele seotud keskkonnatingimused ning aruannete regulaarse esitamise kohustus. Aruannetes esitatavate andmete ulatus on ära toodud vastavates valdkondlikes õigusaktides. Elektroonilistel aruandlussüsteemil (KOTKAS) on põhjalikud kasutusjuhendid, mis toetavad andmete esitamist.

Tööstusheite seaduse § 155 lõige 2 järgi kontrollib Keskkonnaamet järelevalve korras kompleksloa kohustusega käitistes kompleksloa nõuete täitmist ja käitises toimuva tegevuse vastavust tööstusheite seaduses ja selle alusel antud õigusaktides kehtestatud nõuetele. Lõige 3 kohaselt hõlmab keskkonnavalane kontroll:

1) käitaja poolt esitatavate aruannete ja heiteseire tulemuste analüüsi;

2) kontrollkäike käitisesse;

3) käitise sisemise aruandluse ja järeelmeetmeid käsitlevate dokumentide kontrollimist;

4) käitise kasutatava tehnika ja käitise keskkonnajuhtimissüsteemi, sealhulgas käitise omaseire piisavuse kontrolli;

5) vajaduse korral kontrollproovide võtmist ja -mõõtmiste tegemist.

Tööstusheite seaduse § 158 lõige 1 järgi teostatakse käitiste korrapärasest kontrolli vähemalt üks kord kolme aasta jooksul, ent mitte sagedamini kui üks kord aastas.

Vajadusel on õigus läbi viia ka erakorralisi kontrolle.

Keskkonnaagentuur kontrollib aastaaruandeid ja vajadusel küsib ettevõtetelt lisaandmeid. Aruannete kontrollimisega tegelevaid spetsialiste on regulaarselt koolitatud. Kui ettevõtte aruandluses tekib kahtlusi, kas ettevõtte ikka tegutseb vastavalt keskkonnanõuandlusele, edastatakse info Keskkonnaametile, kes järelevalveasutusena kontrollib ettevõtte keskkonnanõuandlust.

Artikkel 11

Kirjeldada, kuidas on tagatud üldsuse ligipääs informatsioonile, vastavalt artiklile 11.

PRTR protokolliga nõutavad andmed kogutakse ning töödeldakse infosüsteemis KOTKAS, kuhu on koondatud käitajate poolt esitatud andmed vee, õhu ja jäätmete kohta. Samuti on Eesti saasteainete heite- ja ülekande registri andmed avalikkusele kättesaadavad elektroonsel teel Euroopa saasteainete heite- ja ülekanderegistri veebilehelt: <https://industry.eea.europa.eu/explore/explore-data-map/map> __. Lisaks edastab vajadusel lisainformatsiooni Keskkonnaagentuur, kes avaldab enda koduleheküljel keskkonnanõuandlusteid ning neile saab esitada ka teabenõude, konkreetse küsimuse puhul.

Kui vajalik informatsioon ei ole internetis avalikult kajastatud, siis vastavalt Nõukogu otsusele 2006/61/EÜ ehk PRTRi protokollis artiklile 11 lõikele 2: Kui registris sisalduv info ei ole üldsusele kergesti kättesaadav otseste elektrooniliste vahendite kaudu, tagab iga protokolliosaline, et tema pädev asutus esitab nõudmisel selle info teisel tõhusal viisil nii ruttu kui võimalik, kuid hiljemalt ühe kuu jooksul alates taotluse esitamisest. Selleks saab isik pöörduda vajaliku infopäringuga Keskkonnaagentuuri poole ning talle väljastatakse vajalik informatsioon.

Artikkel 12

Tuua välja, milline informatsioon registris on konfidentsiaalne. Tähelepanu artiklile 12 paragraf 2

Eestis ei ole ükski käitis konfidentsiaalsusnõuet esitanud.

Artikkel 13

Kirjeldada võimalusi, kuidas saab üldsus osaleda registri loomisel ja arendamisel. Kui on siis tuua ka seniseid näiteid:

Nagu eelnevalt mainitud, on Eesti PRTR osaliselt integreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemi KOTKAS.

KOTKAS-e arendamisel kaasatakse ettevõtteid, kes süsteemi kasutavad – toimuvad nõu piloot testimised vajaduste hindamiseks ja arvamuste arvestamiseks.

Laiemas pildis, saab aga üldsus keskkonnanõuandluses kaasa rääkida. Näiteks, seaduseelnõud avalikustatakse eelnõude infosüsteemis EIS. Seaduste ja määruste eelnõud esitatakse kooskõlastamiseks asjaomastele üldsust esindavatele organisatsioonidele: MTÜ-d, erialaliidud jne.

Artikkel 14

Kirjeldada, kuidas on tagatud isikule, kes leiab, et tema esitatud infotaotlust (artikkel 11, lõige 2) on eiratud, ebaseaduslikult tagasi lükatud või pole seda muul viisil käsitletud, õigus pöörduda kohtusse või mõne muu sõltumatu ja erapooletu asutuse poole:

Teabe kättesaadavust reguleerib avaliku teabe seadus:

§ 8. Juurdepääs teabele

(1) Juurdepääs teabele võimaldatakse teabevaldaja poolt:

- 1) teabenõude täitmisega;
- 2) teabe avalikustamisega.

(2) Teabe avalikustamine on teabevaldaja poolt seadusega sätestatud korras teabele juurdepääsu võimaldamine, ilma et selleks peaks teabenõuet esitama.

§ 15. Teabevaldaja kohustus abistada teabenõudjat

(1) Teabevaldaja on kohustatud selgitama teabenõudjale arusaadavalt teabele juurdepääsu korda, tingimusi ja viise.

(2) Teabevaldaja ametnik või töötaja on kohustatud igakülselt abistama teabenõudjat teabenõude esitamisel ning teabenõudjale vajaliku teabe, selle asukoha ja teabenõudjale sobivate võimalike juurdepääsuviiside väljaselgitamisel.

(3) Teabevaldaja ametnik või töötaja, kellel ei ole pädevust teabenõuet täita, on kohustatud viivitamata juhutama teabenõudja ametniku või töötaja juurde, kellel on vastav pädevus, või edastama viivitamata kirjaliku teabenõude nimetatud ametnikule või töötajale.

(4) Kui teabenõudest ei selgu, millisel viisil või millist teavet teabenõudja soovib, peab teabevaldaja teabenõude täpsustamiseks võtma teabenõudjaga viivitamata ühendust.

§ 44. Järelevalve seaduse täitmise üle

Käesoleva seaduse täitmise üle teostavad oma pädevuse piires järelevalvet:

- 1) Andmekaitse Inspeksioon;
- 2) Riigi Infosüsteemi Amet;
- 3) Statistikaamet.

§ 46. Vaide või kaebuse esitamine teabenõude täitmisest keeldumise või mitterõuetekohase täitmise peale

(1) Isik, kelle käesolevas seaduses sätestatud õigusi on rikutud, võib vaidega pöörduda käesoleva seaduse §-s 44 nimetatud järelevalveorgani poole või kaebusega halduskohtusse kas isiklikult või esindaja kaudu.

(2) Kui Andmekaitse Inspeksioon jätab vaide rahuldamata, siis on vaide esitajal õigus pöörduda teabevaldaja vastu halduskohtusse.

Artikkel 15

Kirjeldada, milliste meetmetega on tõstetud avalikkuse teadlikkust:

(a) meetmed, et tõsta vastutavate ametivõimude ja asutuste suutlikkust, et aidata neil täita protokollist tulenevaid kohustusi:

Ametnikele, kelle ülesandeks on kontrollida PRTRi andmeid, mis esitatakse käitiste poolt, koolitatakse regulaarselt, et tagada nende pädevus. Selleks toimuvad valdkondlikud teabepäevad. Käitajatele korraldatakse valdkondlikult infopäevi ning nõustatakse aruannete koostamisel. Vastavaid sisuosakondi on teavitatud PRTRi nõuete muudatustest ja kehtivatest nõuetest, milles käsitletakse ka PRTRi aruande esitamist.

Keskkonnaagentuurile, kui aruannete kontrollijale on iga aasta läbi viidud koolitusi. Enne aruandlusperioodi algust on tavaliselt valminud dokumendi kujul juhend koos pildimaterjaliga, 2019 tehti ka webinar'i vormis koolitus, mis on järele vaadatav. Lisaks on võimalus kontrollida väljaselgitusi KOTKASE infomullidest ning abitekstidest, rääkimata pidevast võimalusest kontakteeruda KAURI töötajaga, kes vajadusel täpsustab nõutavat infot.

(b) Meetmed üldsuse teadlikkuse tõstmiseks registri kohta, tagamine, et üldsusele osutatakse abi ja teda juhendatakse registrile juurdepääsul ning selles sisalduvast infost arusaamisel ja kasutamisel:

Infosüsteemi haldaja (KOTKAS) ja seotud ametnikud on üldsusele abisaamiseks kättesaadavad: kontaktid avaldatud kodulehel ning vajadusel saab nende poole pöörduda suuniste saamiseks. Aruannete esitamiseks on välja töötatud juhendid käitajate töö lihtsustamiseks. Samuti on avaldatud vajalik informatsioon PRTRi protokoll ja registrite kohta Kliimaministeeriumi ja Keskkonnaagentuuri veebilehtedel: <https://kliimaministeerium.ee/energeetika-maavarad/valisohk/prtr-register> ja <https://keskkonnaportaal.ee/et/saasteainete-heite-ja-ulekanderegister>

Artikkel 16

Kirjeldada, kuidas on toimunud rahvusvaheline koostöö protokollis osas:

Toimub rahvusvaheline koostöö PRTR protokollis osas Euroopa Liidu Nõukogu rahvusvahelistes keskkonnatöögruppides (WPIE). Samuti toimub koostöö ka Euroopa saasteainete heite- ja ülekanderegistri töögruppides Brüsselis.

Muud kommentaarid, raskused, probleemid, kas siis andmete kogumisel või registri loomisel.

-